

Полковник Стефан Илиев - Един забравен герой

Написано от ivailo

Неделя, 25 Ноември 2012 00:56

ТАЗИ ГОДИНА се навършиха 95 години от гибелта на полк. Стефан Илиев. Неговата правнучка Емилия КОЖУХАРОВА се обади в редакцията на в. ВИДИН с молба да разкажем по-подробно за този достоен българин. В писмото си тя уточнява, че е изпратила предложения до кмета на общината, председателя на общинския съвет и до областния управител името на полк. Стефан Илиев да бъде включено в списъка на геройски загиналите за свободата на България, който се чете на тържествената заря-проверка на 2 юни и за преименуването на улица "Широка", на която под №36 е бил домът му, на неговото име. Или поне да бъде поставена паметна плоча в знак на почит

Полковник Стефан Илиев - Един забравен герой

Написано от ivailo

Неделя, 25 Ноември 2012 00:56

към живота и геройския му подвиг. Кой е полковник Стефан Илиев? Роден е на 29 юни 1869 година във Видин. Постъпва на служба в 3-ти пехотен Бдински полк. През 1907-1908 година капитан Стефан Илиев е командир на първа рота. От началото на Балканските войни е командир на четвърта дружина на 15 пехотен Ломски полк с чин майор. Участва в боевете при Люлебургас, Тюркбей, Татаркьой, Умурча, Чаталджа, селата Езедин, Ялос, Кули Бургас, Долна махала, Будинарци и Умляно, при височината Хисар, върховете Баяз-тепе и Руен, при езерото Дусердус, Дойранското езеро, реките Вардар и Кузлу дере. До началото на Първата световна война е началник на 15-то полково военно окръжие във Видин. От 28 февруари 1916 година подполк. Стефан Илиев е назначен, за командир на 15 пехотен Ломски полк. Участва в боевете при Стайково бърдо, Планиница, Буково, Върбовец, провел големите бойни операции при Чеган, Арменохор и Лажец. Загива геройски на 26 март 1917 година при Червената стена. Погребан, е с военни почести в двора, на църквата в град Прилеп, Македония. Посмъртно е повишен в звание "полковник" от 1 април, 1917 година. В непубликуван ръкопис за командирите на 15-ти пехотен Ломски полк, поручик Вълчо ТОШЕВ разказва за последните дни на полковник Стефан Илиев. В

световната война 1915 година 15-ти пехотен Ломски полк влязъл с 55 офицери, 419 подофицери и 4660 войници, командвани от полковник Вапцаров. Големите бойни операции през 1915 и 1916 години обаче са проведени под ръководството на подполковник Стефан Илиев, който тогава е бил командир на 4-та дружина. С чин майор той е командвал тази дружина и през Балканската война (командир на полка е полк. Хранов) и провежда блестящите бойни операции при Чеган, Арменохор и Лажец през 1916 година.

С умелите си бойни действия 15-ти пехотен Ломски полк заслужил доверието, уважението и благодарността на висшето командване. За пример ще приведем телеграмата на командира на 2 Тракийска дивизия полк. Петров -№14704, която подп. Илиев получил чрез щаба на 1/6 бригада на 15 октомври 1916 година след голямата победа при Лажец:

"На Вас, господин подполковник, на началник щаба, на г.г. офицерите, подофицерите и войниците от доблестните и беззаветно храбри Свищовци, Ломци, опълченци и артилеристи от 12 полк, изказвам своята възторжена благодарност за проявеното геройство и патриотизъм при отбиване днешните бесни атаки на многобройния противник. Вие всички днес с вашата самоотверженост унищожихте подлия противник и изпълнихте доблестно своя свещен дълг към Царя и Отечеството. За славните ви дела от името на Негово Величество Царя награждавам най-храбрите между всички герои, славни синове на България, с кръста за храброст 4 степен. Началник на 2 дивизия полк. Петров".

Червената стена е славата на Ломци. Тя поставя 15-ти пехотен Ломски полк на едно от предните места в българската войска. В края на март противникът предприел няколкодневна артилерийска подготовка, която разрушила фортификационните съоръжения и оставила бойците без закрила. 1/55 дружина, придадена към полка, не издържала и отстъпила. Позицията била скъсана. Имало само една възможност - контраатака на останалите от трета дружина пет взвода. Тази контраатака заздравила

Полковник Стефан Илиев - Един забравен герой

Написано от ivailo

Неделя, 25 Ноември 2012 00:56

положението на нашата позиция, но коствала живота на командира на полка. Ето описанието на тази атака:

"... Полковник Илиев поведе трите взвода от девета рота към Каменната височина. С малко думи командирът на полка ободри шепата герои. - Юнаци, беше им казал той, - днес цяла България се обляга на вашата сила. Тя очаква от нас своята защита. Напред! Бог е с нас! С вас съм и аз, вашият полкови командир. Напред! С това "Напред!" той се втурна нататък, където преградният огън образуваше огнена завеса, само с една тояжка в ръка, на която се подпираше. Думите на командира на полка запалиха сърцата на героите. Резервните окопи на Каменистата височина бяха заети на един дъх. В това време един от връзките на командира на полка забеляза шурналата кръв от неговата ръка.

Господин полковник, ранен сте - обади се той и поиска да го превърже, но командирът на полка безмълвно отстрани редника Алекси Иванов, издигна тояжката си и се закачи с нея към страната на противника. Тогава редник Алекси Иванов се обърна към изостаналите назад свои другари и извика:

Полковник Стефан Илиев - Един забравен герой

Написано от ivailo

Неделя, 25 Ноември 2012 00:56

- Напред, другари! Напред с командира!

Дружно "Ура" отговори на тези думи и към противника се хвърли едно ято от орли, които не можеха да спрат нито бомбите, нито картечниците на французите. В това време командирът на полка стоеше с тояжка в ръка и очакваше кога юнаците му ще свършат работата си, за да забие заедно с тях към Червената стена.

- Закрийте се, господин полковник, - помоли го връзката. В това време долетя нов куршум и рани полковник Илиев в плешката. Командирът обаче не мръдна от мястото си. Долетя и трети куршум и сега вече го рани в челото. Но и третата рана не накара този герой да напусне хората си в този наистина велик момент... Най-сетне се показаха взводовете на поручик Ташев. И едва, когато атаката се подве, когато пред губещия вече сили командир на полка изникна страшната верига от хора, готови да избършат може би сетния си подвиг, и се понесе напред, той притвори очи за миг и нежелаящ да отнеме от тази тънка верига нито един войн, сам, подпирал се на своята тояжка, залитащ, тръгна назад към превързочния пункт.

... В момента, когато Ломци тържествуваха, пристигна страшната вест - полковник Стефан Илиев бе починал от раните си. Един тежък снаряд беше догонил командира на Ломци и парче от него беше го ранило смъртно в лявата гръд. Четвъртата рана бе фатална. Смъртта беше последвала моментално. Тялото на командира беше намерено по-късно безжизнено и полузаровено с пръст."

Във връзка с геройската смърт на полковник Стефан Илиев са издадени две заповеди: Заповед по 11-а армия - "На 26 март привечер загина геройски при една контраатака на Червената стена командирът на 15-ти пехотен Ломски полк полковник Стефан Илиев. Той беше олицетворение на безстрашие и героизъм. Той беше герой в пълния смисъл на думата. Който е имал случая веднъж да погледне в очите му, той е оставал с впечатлението, че в лицето на полковник Илиев вижда свръхчовек. Поради неговите добродетели и дела той щеше да бъде представен за железния кръст първа класа. Съдбата, уви, е определила друго. Неговият полк, 6-та дивизия, цялата българска армия няма никога да го забравят."

Полковник Стефан Илиев - Един забравен герой

Написано от ivailo

Неделя, 25 Ноември 2012 00:56

13. Звора на Стригаската Височина

Великото село разгнано за време на войната, където и били много отишли, а сега е само една руина.

Разрушената къща на полковника Илиев

Полковник Стефан Илиев - Един забравен герой

Написано от ivailo

Неделя, 25 Ноември 2012 00:56

Полковник Стефан Илиев - Един забравен герой

Написано от ivailo

Неделя, 25 Ноември 2012 00:56

Българският народ е единен и неразделен. Заедно сме и заедно ще победим.